

ŽALIŲJŲ PIRKIMŲ STRATEGIJA IR TINKAMAS PASIRUOŠIMAS PIRKIMUI

Greta Ambrutytė
Darniųjų pirkimų skyrius

VIEŠŲJŲ
PIRKIMŲ
TARNYBA

2023-03-03

Kas turi įgyvendinti 100% žaliųjų pirkimų?

~~viešųjų pirkimų skyrius~~

AR

perkančioji organizacija/perkantysis subjektas?

Ilgalaikė strategija / Pirkimų planavimas

Strateginis veiklos planas

- 3-5 metams.
- Rengia organizacija.
- Aukščiausia vadovybė prisiima didžiausią atsakomybę, nes turi galią pateikti aiškia organizacijos kryptį ir tikslus, taip pat išteklius tai padaryti.

Viešųjų pirkimų planas

- 1 metams.
- Atskiri padaliniai pateikia savo einamųjų metų pirkimų poreikį.
- Atsakomybė padalinio lygmenyje.

ŽVP strategija

STRATEGIJA

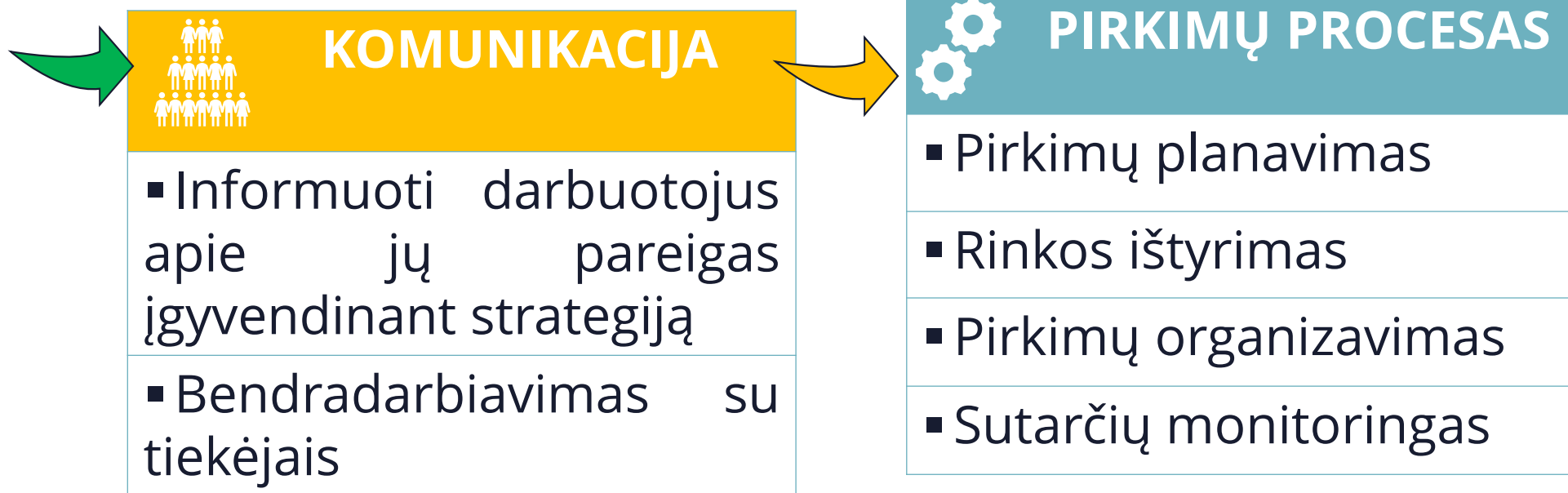
- Apsvarstykite, kurie produktai, paslaugos ar Jūsų organizacijos vykdoma veikla yra strategiškai svarbūs.
- Kurie turi didžiausią poveikį aplinkai?
- Peržiūrėti galiojančias ilgalaikes sutartis.
- Kaip organizacija įgyvendins ADĮ reikalavimus?

TIKSLAI, pavyzdžiui:

- Didinti ekologinį ženklą turinčių produktų įsigijimą (*Ecolabel, Blue Angel, Nordic Swan ir kt.*).
- Įsigyti tik prekes ar įrenginius, kurie sunaudoja mažiau elektros energijos.
- iki 2025 m. 50 proc. pirkimų vyktų taikant kokybinius kriterijus, susijusius su aplinkosauga.
- palaipsniui didinti ekologiškų, NKP maisto produktų procentinę dalį nuo 30 % 2023 m. iki 55 % 2030 m.
- Į neskelbiamus pirkimus kviesti tiekėjus, kurie rūpinasi aplinkosauga.

ŽVP strategija

Pirkimų planavimo etapas

- 1 Pirkimų plane **išskirti** pirkimo objektus, kuriems taikomi minimalūs aplinkos apsaugos reikalavimai ar, kuriems papildomas „žalinimas“ nereikalingas:

BIURO ELEKTRONIKA	MINIMALIEJI
SPAUSDINIMO/BIURO POPIERIUS	MINIMALIEJI
ELEKTROMOBILIŲ ĮKROVIMO STOTELIŲ ĮRANGA	PATENKA Į ORIENTACINĮ APLINKOSAUGINIŲ IR APLINKAI PALANKIŲ PRODUKTŲ SĄRAŠĄ
ELEKTROS ENERGIJA	MINIMALIEJI ELEKTRA PAGAMINTA IŠ ATSINAUJINANČIŲ ENERGIJOS IŠTEKLIŲ
INFORMACINIŲ SISTEMŲ PRIEŽIŪROS / PROGRAMAVIMO PASLAUGOS	AUTOMATIŠKAI ŽALIAS

Pirkimo inicijavimo procesas - kaip galite padėti iniciatoriui?

2

Pristatykite pirkimų iniciatoriams:

- ✓ Kada pirkimas laikomas žaliuoju pirkimu;
- ✓ Žaliųjų pirkimų reikalavimus;
- ✓ Kad visi pirkimai, kai SUTARTIS sudaroma RAŠTU turi būti žali!!!
- ✓ Rinkos tyrimo svarbą.

3

Pasidalinkite žaliųjų pirkimų atmintinėmis:

Žalieji pirkimai NUO 2023 M. - PERKAME TIK ŽALIAI!

KAS YRA ŽALIASIS PIRKIMAS?
Tai pirkimas, kurio pirkimo vykdymo siekia įsigyti prekes, paslaugas ar darbus (toliau - produktas) darančius kuo mažesni poveikį aplinkai visuose produkto gyvavimo ciklo etapuose.

KUR YRA NUSTATOMI ŽALIESIEMS PIRKIMAMS TAIKOMI REIKALAVIMAI?
Aplinkos apsaugos kriterijų įgyvendinimą pirkimo vykdymo metu nustatomi žaliųjų pirkimų reikalavimus rengiant technines specifikacijas, nustatant tiekėjų kvalifikacijos reikalavimus ar kvalifikacinės atrankos kriterijus, pasiūlymų vertinimo kriterijus, pirkimo sutarties vykdymo sąlygas ir (ar) kitus reikalavimus tiekėjams.

JEI PERKAMAS PRODUKTAS YRA TVARKOS APRASO I PRIEDU NURODYTŲ PRODUKTŲ SARASE:
1. Produktų sąrašas esantiems produktams yra nustatyti minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai.

Papildomas ir jo gamintojas	Pakabinti	Beveik visiškai	Kompiuteriniai ir planšetiniai
Moduliniai	Televizoriai ir monitoriai	Baldai	Maisto produktai
Tekstiniai	M ir M+ kategorijų kelių transporto priemonės	Viešųjų erdvių apšvietimo ir šildymo prietaisai ir tvarkytuvai	Pastatų projektavimo paslaugos ir statybiniai darbai
Statybinės medžiagos	Patalpų apšvietimas	Vandens išvalymo ir šildymo	Vandens šildytuvai
	Kelių projektavimo paslaugos ir statybiniai darbai, kelių remontas	Stektra	

Siekiant atitikti žaliųjų pirkimų, produktas turi atitikti:

- 1. Aplinkos apsaugos kriterijus
- 2. Aplinkos apsaugos kriterijus
- 3. Aplinkos apsaugos kriterijus
- 4. Aplinkos apsaugos kriterijus
- 5. Aplinkos apsaugos kriterijus
- 6. Aplinkos apsaugos kriterijus
- 7. Aplinkos apsaugos kriterijus
- 8. Aplinkos apsaugos kriterijus
- 9. Aplinkos apsaugos kriterijus
- 10. Aplinkos apsaugos kriterijus

ATMINTINĖ TIEKĖJAMS APIE ŽALIŲSIUS PIRKIMUS

KAS YRA ŽALIASIS VIEŠASIS PIRKIMAS (ŽVP)?
Tai pirkimas, kurio pirkimo vykdymo siekia įsigyti prekes, paslaugas ar darbus (produktus) ir kurių pirkimo būdų daroma kuo mažesnis neigiamas poveikis aplinkai.

Kaip pasirodė ŽVP?

1. Pirkimo ar žaliųjų pirkimų produktai nustatyti minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai (MAK) ir ar jis juos atitinka.
2. Pirkimo ar žaliųjų pirkimų produktas yra arba gali būti sertifikuotas (tęsia aplinkos apsaugą).
3. Pirkimo ar žaliųjų pirkimų produktas yra arba gali būti sertifikuotas (tęsia aplinkos apsaugą) ir daromas taikyti aplinkos apsaugos veiksnių sistemos reikalavimus pagal standartą LST EN ISO 14001 arba EMAS ar kitas lygiavertas priemones.
4. Įvertinti, kad PV gali savarankiškai nustatyti aplinkosauginius reikalavimus, jeigu produktas nėra nustatyti taikyti.
5. Įvertinti galimybes pasiūlyti tvarius produktus - kokybę aplinkosauginių veiksnių tiekimas gali būti, iš kokybės medžiagų pagaminta prekė, kaip ji supakuojama, koks pakeičiamas ar medžiagų naudojimas paslaugų teikimo metu ir pan.
6. Viešai skelbti apie savo siūlomų turų produktus, puz: informuoti el. paštu PV, sukurti atskirą skiltį savo tinklalapyje.
7. Donuoti į kitus „Žaliųjų“ apmokėjimus PV planuojant investuoti.
8. Aktyviai dalyvauti pakeičiant rizikos konsultacijoje ir siūlyti galimus aplinkosauginius reikalavimus.
9. Apievertinti, kaip įgyvendinti, kad sukurtas aplinkosauginių reikalavimų vertinimo (vėles, kuriam (kuriai) siūloma savo produktus.
10. Siūlyti įvertinti savo veiklos poveikį aplinkai ir nustatyti vidinius tikslus, kaip ji sumažinti.

SVARBU! Aplinkos apsaugos veiksnių sistemos standartas LST EN ISO 14001 arba EMAS turėjimas **savime rezultatai**, kad tiekėjas atitiktų ŽVP (būtinai aplinkosauginius reikalavimus).

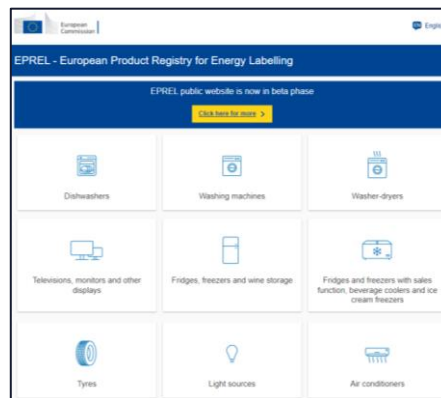
Rinkos tyrimas

4 Rinkos tyrimui atlikti naudokitės:

✓ Pranešimu apie ekologinius ženklus.

✓ Informacijos apie energijos vartojimo efektyvumą rasite EPREL svetainėje.

KITI PIRKĖJAI
(PAIEŠKA CVP IS)

Energijos vartojimo efektyvumas žaliuosiuose pirkimuose

Pirkimų organizavimas

Iš kur semtis idėjų?

- ✓ **Iš ko pagamintas** (pvz., iš sertifikuotos medienos (FSC, PEFC), iš perdirbtų atliekų).
- ✓ **Pristatymas** (pvz., didesniais kiekiais, ne piko metu, netaršiomis transporto priemonėmis).
- ✓ **Pakuotės/talpos** (pvz., perdirbta, daugkartinė, kad tiekėjas susigrąžintų (ir perdirbtų ar dar kartą panaudotų) bet kokią pakuotę).
- ✓ **Darbuotojų apmokymai** (pvz., kaip naudoti įrangą mažinant poveikį aplinkai, ekologinis vairavimas).
- ✓ **Nenaudoti** (pvz., plastikinių vienkartinį indų, plastikinių dekorų elementų).

✓ Tiekėjų etikos kodeksas

Pirkimų organizavimas

6

✓ Mokymų vaizdo
įrašas VPT Youtube
kanale

"Žaliųjų" reikalavimų nustatymas pirkimo
dokumentuose

✓ ŽVP naujienlaiškiai, geroji
praktika, informaciniai
pranešimai

Sutarčių monitoringas

Žalieji reikalavimai yra veiksmingi, tik tada, kai šių reikalavimų yra laikomasi sutarties vykdymo metu.

Sutarties vykdymo kontrolė, pvz.:

- ✓ *iš tiekėjo gali būti pareikalauta pateikti periodines ataskaitas;*
- ✓ *perkančioji organizacija gali atlikti patikras vietoje;*
- ✓ *galima paskirti trečiąją šalį, kuri stebėtų, kaip laikomasi sutarties;*
- ✓ *sankcijos už reikalavimų nesilaikymą / netinkamą vykdymą.*

Ačiū!

Greta Ambrutytė

Darniųjų pirkimų skyriaus vedėja

✉ darniuju@vpt.lt arba klausk@vpt.lt

🔗 <https://vpt.lrv.lt/lt/darnieji-pirkimai>

